

INGELICHT

Defensie

Informatiemagazine van de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst
voor de I&V-keten
augustus 2009 - Nr 4

NIDA
MIVD
KVA

GEDRAGSREGELS E-MAIL EN INTERNET

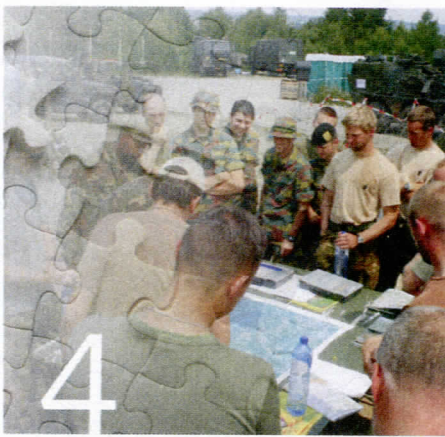

— ISTAR LEVERT MODULES OP MAAT

NBC COMPAGNIE IN DE AANVAL —

BRUGGEN BOUWEN

4 ISTAR biedt meer dan single source information

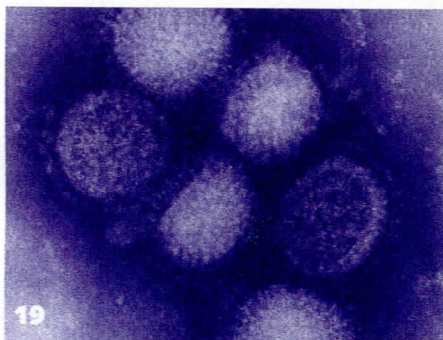
10 NOIS: kapstok voor inlichtingontwikkelingen

12 NBC Verdedigingscompagnie in de aanval

- 7** Foreign Intelligence laat geen middel onbenut om informatie te verwerven
9 Column Veiligheidszaken: Gedragsregels voor gebruik e-mail en internetvoorzieningen Defensie
15 Gelezen **16** Bruggen bouwen **18** Column: Aan de andere kant van de schutting

P E R S O N E E L S K A T E R N

- 19** Mexicaanse griep: Hygiëne maatregelen **20** Vakantiefoto's
20 Vakantietips **21** Column MC **22** MIVD Special **22** Informatie Gestuurd Optreden
22 Cartoon: Co de Rood **23** Sfinx: Nooit meer... de Nijmeegse 4Daagse
24 Reusers Kolom: Monopolisering van informatie

INGELICHT, INFORMATIEBLAD VAN DE MILITAIRE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENST VOOR DE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSKETEN

Eindredactie: D.L. de Miranda Redactie: M.P. van Woudenberg Redactieadres: MIVD/Bureau Communicatie, Postbus 20701, 2500 ES Den Haag

E-mailadres: mivd@mindef.nl Telefoon: 070 - 441 90 40 Fotografie: Ministerie van Defensie, Audiovisuele dienst Defensie en Kris Kras Design

Vormgeving: Theo Olsthoorn en Kommer de Heer UnitedGraphics Zoetermeer BV Druk: DeltaHage Oplage: 1.500 exemplaren

Deadlines Ingelicht: wilt u de redactie van informatie voorzien, denk dan even aan de volgende data: inleveren 23 september Verschijningsdatum 15 oktober

De redactie behoudt zich het recht voor om bijdragen - waaronder ingezonden brieven - niet, gedeeltelijk of gewijzigd te plaatsen. Aan de inhoud van dit blad kunnen geen rechten worden ontleend.

VOOR GEBRUIK VAN TEKSTEN EN FOTO'S UIT DIT BLAD DIENT U TOESTEMMING TE VRAGEN AAN DE REDACTIE.

SUMMERTIME, SUM, SUM, SUMMERTIME

Vanuit mijn ivoren toren op de 11e heb ik een prachtig uitzicht over een zomerse kust. Het zicht is zo goed dat ik zelfs Rotterdam in de verte zie liggen. In combinatie met dat mooie weer valt er een soort vakantiegevoel over me heen. Dat werd ook tijd want de Tour de France is inmiddels in volle gang en volgende week gaan de vierdaagse lopers in Nijmegen er weer tegenaan. Dat zijn voor mij altijd de belangrijkste kenmerken voor het inluiden van de summertime.

Binnen de MIVD zien die kenmerken er weer anders uit. Er wordt al door diverse collegae vakantie gevierd, anderen zijn net terug en lopen bruingebrand rond en weer anderen hebben de laatste vervelling alweer achter de rug en beginnen weer uit te kijken naar hun volgende vakantie. Dan zijn er de mensen die nog 'moeten', waar ik er dus één van ben. En dan is er nog een categorie die niet gaat of 'gewoon thuis blijft'. In die laatste categorie treffen we ook mensen aan die niet kunnen; geen geld, niet gezond, de zorg over een ziek familielid of geen mogelijkheid om uit te lijnen met de vakantieperiode van de partner. Wat die mensen als overeenkomst hebben is dat ze na weer een jaar van hard werken recht hebben op *summertime*.

Dan hebben we nog onze collegae die zijn uitgezonden of 'veldwerk' verrichten. Vooral onze mensen in Afghanistan. Die maken momenteel het begin van een lange hete zomer mee, de Taliban zijn terug van hun 'poppy' vakantie (papaver-vakantie, red.) en laten duidelijk merken niet blij te zijn met de Amerikaanse versterkingen. President Obama heeft bij het bezoek van onze minister-president wereldkundig gemaakt de Nederlandse aanpak als voorbeeld te nemen bij de inzet van zijn eenheden. We kunnen er toch maar trots op zijn dat *Big Brother* onze aanpak als voorbeeld neemt. Bij mijn laatste bezoek heb ik het verschil gezien dat wij maken en het perspectief dat we de Afghanen daarmee bieden. Het is dankbaar, maar ook gevaarlijk werk, omdat bepaalde groeperingen in Afghanistan het helemaal niet fijn vinden dat de bevolking het beter krijgt, minder bang wordt en meer vertrouwen krijgt in hun eigen kracht en vaardigheden. En juist daar helpen onze mannen en vrouwen bij. Ze bewaken de veiligheid van deze Afghaanse mensen tijdens dit leerproces en soms moet je daarom hard uithalen naar degenen die hen dit om zelfzuchtige redenen niet gunnen. Maar voorlopig moeten onze mannen en vrouwen daar weer eens een *long and hot summer* voor doorstaan. Ook de Afghanen hebben immers recht op een veilige *summertime*.

Onze vrienden en vriendinnen van de AIVD zijn op dit moment druk met de gewenning aan een per 15 juli begonnen nieuwe organisatie. Ze hebben ons bovendien (even?) afgelost in de media. Kortom ook zij hebben, zoals dat in onze branche nu eenmaal gaat, hun handen vol aan hun werk en vooral ook het geheimhouden van die zaken die niet bedoeld zijn voor anderen. Het is jammer dat dit de aandacht afleidt van al het goede werk dat de AIVD doet. Ook zij kunnen nauwelijks openbare aandacht

vragen voor al het werk dat zij op een uiterst bekwame wijze uitvoeren voor de veiligheid van ons land. Inmiddels 'wonen' ze in Zoetermeer in een prachtig gebouw en werken steeds beter met ons samen op verschillende dossiers. Ook dit jaar zullen we het succes van de unit contraproliferatie weer een stukje verder uitbreiden. Ook zij hebben recht op een fantastische *summertime*.

Ik doe over het schrijven van dit stukje voor INGELICHT duidelijk langer dan de tijdcriteria die ik de Afdeling Inlichtingen met hun stukken opleg. Kortom, de 4-daagse is afgelopen en weer hebben een aantal generaals het gehaald onder de bezielende leiding van secretaris-generaal Ton Annink, die zijn lat voor deelname voor volgend jaar nog hoger heeft gelegd. Lance Armstrong heeft de tour dus niet gewonnen, wat niet geldt voor een heel klein natrappend Spaans gifkikkertje die wel heel erg goed kan fietsen (zelfs de ronde van Stiphout gewonnen!). En het enige wat niet is veranderd sinds mijn vorige gedachtespinsels is de *summertime*.

Ik ben net terug van een bezoek aan Afrika en heb genoten van de prachtige taferelen en kleuren, evenals de goede afspraken die ik daar heb kunnen maken. Een prachtige en strak blauwe hemel met een geweldige zon aan het firmament. Net als folders en mooie natuurfilms op Discovery ons altijd laten zien. Dus op de eerste dag stapte ik dapper in korte broek naar buiten in die mooie zon... Echter, de haren voren bijna van mijn benen, het was min 2 graden celsius! Oh ja, op het zuidelijk halfrond hebben ze zelfs in Afrika nu even geen *summertime*...

Geniet van uw vakantie en kom uitgerust weer terug.

Pieter Cobelens, Generaal-majoor

Z
A
V
C
C

ISTAR biedt meer dan single source information

Het ISTAR bataljon is geen eenheid waar je zomaar wat mensen uit kunt plukken om hen in een ander bataljon op uitzending te laten gaan." Commandant De Jong is duidelijk. Een blik op dit operationele bataljon met een inlichtingen output.

Er zijn veel verschillende ideeën over 103 ISTAR bataljon", zegt overste Harold de Jong, commandant van het bataljon. Dat heeft te maken met de taken, de samenstelling van de modules die we kunnen uitzenden, maar vooral de inzet door de klanten of gewoon de te ondersteunen operationele commandant. "De diverse partijen waar we mee te maken hebben of waar we voor

Inlichtingenverzameltaak

Inlichtingen verzamelen, bewaken, doelopsporing en verkenning. De taken van het ISTAR bataljon. De informatie is afkomstig van diverse sensoren. Elektronische oorlogvoeringcompagnie (EOV), *Remotely Piloted Vehicle* batterij (RPV), *Field Support Teams* (FST) en verkenners. Een RPV batterij is in staat *live* beelden vanuit de lucht te genereren en te interpreteren. Voorbeelden hiervan zijn routeverkenningen, vijandelijke opstellingen en troepenbewegingen. EOV compagnie beschikt over interceptie- en stoorcapaciteit. Het grondgebonden verkenningeskadron voert de inlichtingenverzameltaak uit ten behoeve van de uiteindelijke doelstelling van een ISTAR-eenheid, het genereren van informatie en inlichtingen voor de operationele commandant. Het gaat hierbij om verkenning- en observatietaken. Het militaire inlichtingen en staf eskadron ten slotte heeft onder anderen *Field Humint operators*. Dit kunnen echter ook neventakers zijn, mensen die bij een andere eenheid werken, maar als *Field Humint operator* worden uitgezonden.■

werken, hebben allemaal zo hun eigen ideeën. Helaas komt het idee wat zij - de buitenkant - hebben, niet overeen met de manier waarop wij tegen het bataljon aankijken." Volgens De Jong denkt hij voornamelijk in de functies van militair optreden, waaronder de functie 'inlichtingen', en de buitenkant meer in capaciteiten. En daar botst het. De Jong legt uit: "Het ISTAR bataljon functioneert het meest ideaal als geheel. Andere partijen, die capaciteit nodig hebben, willen echter nog wel eens hun gaten opvullen met mensen uit ons bataljon. Maar ons bataljon is geen snoepje waar je zomaar een snoepje uit kunt halen. Het is een eenheid, een team dat het meest effectief optreedt in teamverband en daar kun je dus niet zomaar iemand uithalen wanneer je capaciteit te kort komt."

Advies

Om bij de vergelijking van de snoepjes te blijven. De Jong ziet liever dat het kind een handvol snoepjes pakt en er dan een uitkiest. "Dan maak je een meer afgewogen keus. Helemaal mooi is als het kind om een snoepje komt vragen en je advies kunt geven over welk snoepje hij dan het beste kan kiezen. Wij kunnen een op maat gemaakte module leveren. Ik wil daar graag over adviseren. Die behoefte moet al in het begin van de keten goed gesteld worden, zodat we als bataljon de juiste personen kunnen leveren. En ja, ik stuur ook mensen individueel weg. Het werkt dus twee kanten op. Het gaat erom de juiste man/vrouw op de juiste plek in een inzetgebied zoals Afghanistan te krijgen."

'Het ISTAR bataljon functioneert het meest optimaal als geheel'

Het nauwe werken in teamverband hangt samen met het feit dat het bataljon werkt met generieke modules. Elke module bestaat uit zes elementen (zie kader). Door de interne *intellcyclus*, kan een module geheel zelfstandig werken. De diverse elementen gaan onafhankelijk van elkaar de poort uit. Alle informatie komt uiteindelijk samen in het *All Source Intelligence Cell* (ASIC) waar het door de analisten wordt geanalyseerd en er *multi source* inlichtingen ontstaan.

“Een module is gebouwd voor een specifieke operationele inzet. Zo zitten de juiste mensen, met de juiste vaardigheden voor die opdracht bij elkaar”, zegt majoor Harm, S3, die zich bezighoudt met het plannen van en gereed stellen voor de uitzending. “We kunnen op twee assen opereren. We kunnen bijvoorbeeld een module in Afghanistan hebben, maar ook een in Afrika. Daar pas je de samenstelling van de module op aan.” Op het moment is een generieke module in Afghanistan. Ongesplitst in een ASIC dat deel uitmaakt van de sectie G2 van de TFU en een sensorelement onder aansturing van de modulecommandant. Op deze wijze wordt samen met de sectie G2 en het deel van de MIVD (NIST) zo optimaal mogelijk gewerkt aan de inlichtingenondersteuning van C-TFU.

“We bieden meer dan *single source information*. We combineren sensoren, bevestigen informatie van een sensor met informatie uit een andere sensor. Door de analyse-slag in het ASIC heb je dan echt inlichtingen te pakken. We koppelen elementen aan elkaar en werken samen met andere sensoren. We wisselen informatie uit: weten wat je doet en waarom anderen de door jou verworven kennis of informatie ook nodig hebben en elkaar ongevraagd aanvullen. In het ASIC gaat alles op de grote hoop, of in de grote hoed, zoals wij zeggen en daar komt ons voorspellend vermogen vandaan en worden inlichtingen gegenereerd.

Belangrijkste doelstelling in dit soort oefeningen is het leren omgaan met procedures. Door een ander scenario te gebruiken worden de commandovoeringprocessen en inlichtingenprocessen zo optimaal mogelijk afgestemd en getraind. Tijdens deze oefening is een module operationeel gereed gesteld en gaat nu de komende vier maanden zich verder opwerken voor de missie in Uruzgan.

Met alle sensoren werken

Onze mensen hebben wel allemaal geleerd met alle sensoren te werken of om kennis te nemen van de capaciteiten van de sensoren. Daarom hebben we elke vier maanden een oefening: om iedereen met alle facetten kennis te laten maken. Hierdoor kunnen ze goed op elkaar inspelen en elkaar ondersteunen.”

Zo heeft het bataljon in juni jongstleden een oefening gehad in België. Het scenario: wapensmokkel, uranium smokkel, kinderhandel en onderlinge strijd tussen rivaliserende partijen. Dit alles in een context van de MONUC-missie in de Democratische Republiek Congo met een plot verborgen in de geschiedenis van de jaren zestig. De verschillende sensoren werden ingezet om informatie te verzamelen. EOV ving een telefoontje of een radiobERICHT op. Verkenner namen waar dat twee belangrijk personen samen een gesprek voerden en al deze gegevens kwamen samen in het ASIC. Het scenario was dermate gedetailleerd dat het ASIC vol aan de bak moest. ■

‘Een module is gebouwd voor een specifieke operationele inzet’

Foreign Intelligence: laat geen middel onbenut om informatie te verwerven

Asymmetrische dreigingen zijn ongrijpbaar. Om daar beter op in te spelen is hechtere internationale inlichtingen-samenwerking vereist. Voor de missies in het buitenland, maar ook ter bescherming van de eigen staat en onze organisatie. Daarom gaat Bureau Externe Relaties van de MIVD de contacten met buitenlandse inlichtingendiensten verder professionaliseren. Want: "Internationale inlichtingen-samenwerking betekent; de bijbehorende gevaren onderkennen en beperken, maar de mogelijkheden en kansen uitdiepen en benutten."

'We willen weten wat de kroonjuwelen van andere diensten zijn'

We hebben steeds meer contacten met buitenlandse partnerdiensten", stelt Edmond Fokker van Crayestein, hoofd Bureau Externe Relaties (BER). "Dat betekent dat we ons steeds meer bewust moeten zijn van de veiligheidsaspecten die daarmee samenhangen." Ook buitenlandse partnerdiensten zijn uit op informatie over de inlichtingenpositie van de MIVD. Een gevleugelde uitspraak is dan ook: 'Er zijn geen bevriende inlichtingendiensten.' "Hoe goed je ook met ze samenwerkt."

FOREINT is het vergaren van kennis over de organisatie, de (inter)nationale positie en informatiepositie van partnerdiensten vanuit een inlichtingenwerwend en zelfbeschermend perspectief. Bureau Externe Relaties van de MIVD wil deze tak van sport duidelijker op de kaart zetten, want samenwerking eist een professionele en veilige aanpak, waarbij geen middel onbenut blijft om (levensbesparende) informatie te verwerven.

Hoofd BER ziet de noodzaak voor dit bewustwordingsproces, omdat hij vindt dat de MIVD voor sommige partners 'te toegankelijk' is geworden. "We denken nog te veel in de trant van: 'We strijden allemaal dezelfde strijd, tegen het terrorisme, de Taliban, Al Qaida, tegen de verspreiding van massavernietigingswapens'. Maar als inlichtingendienst heb je niet noodzakelijkerwijs een vriendschappelijke band met partner inlichtingendiensten. Het zijn bondgenoten, maar geen vrienden."

Dat andere landen in Nederland FOREINT-methodeken toepassen, staat voor HBER als een paal boven water. "Je merkt dit wanneer partners laten merken dat ze weten aan welke informatie we behoefte hebben. Dat betekent dat ze onze dienst nauwkeurig hebben bestudeerd. Vaak geeft men ook gefaseerd informatie zodat men meer hoopt terug te krijgen. Vanuit zelfbeschermend perspectief moeten we daarom binnen onze dienst wijzen op de gevaren die bij internationale inlichtingsamenwerking horen. Tegelijkertijd moeten we aangeven hoe we de mogelijkheden die het biedt kunnen benutten."

Want het mes snijdt aan twee kanten, vindt Fokker van Crayestein. "Wij moeten meer bedacht zijn op FOREINT-methodeken van onze gesprekspartners, terwijl wij ook zelf dergelijke methodeken kunnen toepassen in ons voordeel."

Kroonjuwelen

De relatie met buitenlandse partners draait voor een groot deel om het uitwisselen van informatie. Dit wordt tijdens bilaterale overleggen (bilats) gedaan. Een bilat kan door elke afdeling gedaan worden. Het gaat daarbij om *Quid-pro-Quo* (QPQ): 'voor wat, hoort wat'.

Fokker van Crayestein: "De term QPQ-balans wordt in dit verband vaak gebruikt. Maar er is geen sprake van een balans. Het gaat erom welke waarde we aan bepaalde informatie geven. Die waardering bepaalt tevens wie onze belangrijkste partnerdiensten in een bepaald tijdsegment of op een bepaald onderwerp zijn. Daarin maken we onderscheid in primaire, secundaire en tertiaire partners. Per afdeling kan het erg verschillen welke dienst een belangrijke of minder belangrijke partner is. Het ene land heeft

bijvoorbeeld essentiële informatie uit *Signals Intelligence*, terwijl dat land voor ons mogelijk niet belangrijk is voor een andere verwervende afdeling."

Om aan zoveel mogelijk informatie te komen, wordt de partner gevoed in zijn zwakte, zodat er geprofiteerd kan worden van de kracht ofwel de kroonjuwelen van die partner. Fokker van Crayestein: "De MIVD geeft de partner informatie waar hij behoefte aan heeft. Die partner geeft daarvoor iets terug waar de MIVD behoefte aan heeft."

Om achter de zwakte en sterke punten van de partnerdienst te komen, maakt BER gebruik van analyses. Zulke analyses geven naast inzicht in sterkte en zwakte, ook zicht op kansen en bedreigingen van en voor de informatiepositie van de relatie.

"We willen weten wat de kroonjuwelen van andere diensten zijn. Dat willen zij van ons ook weten."

Daarnaast maakt BER een professionaliseringsslag door de landofficieren of accountmanagers meer vakinhoudelijke verantwoording te geven en de afdelingen te adviseren met welke partner op welke onderwerpen te bilatzen. Oftewel, dat ze meer kunnen doen aan strategisch relatie-management. Daarnaast blijft BER de reizen organiseren, evenals bedankbrieven en felicitaties aan relaties sturen zoals dat nu ook gaat.

In de toekomst beoogt BER de analyses, *Memoranda of Understandings* (MoU's), voorgaande Bilat-verslagen en andere relevante feiten beschikbaar te kunnen stellen voor de delegaties die een partnerdienst ontvangen of bezoeken.

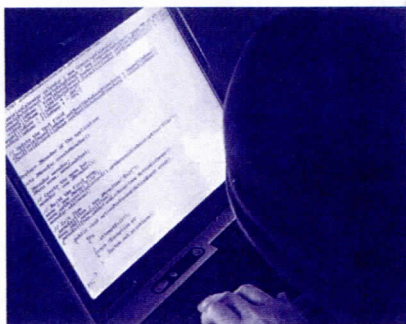
"Zo gaan onze collega's goed voorbereid het gesprek in, weten ze welke info ze weg kunnen geven en zijn ze ook bedacht op de manier waarop de gesprekspartner aan extra informatie wil komen. Want alles wat er tijdens een bilat wordt gezegd, geeft iets weer over de wederzijdse informatieposities. Daarom moeten we alle vragen en antwoorden wegen op een gouden schaalte." ■

De relatie met buitenlandse partners draait voor een groot deel om het uitwisselen van informatie. Dit wordt tijdens bilaterale overleggen (bilats) gedaan. Een bilat kan door elke afdeling gedaan worden. Het gaat daarbij om 'voor wat, hoort wat'

'Partner inlichtingendiensten zijn geen vrienden, wel bondgenoten'

Gedragsregels voor gebruik e-mail en internetvoorzieningen Defensie

In de media voert de overheid op dit moment grootschalig campagne voor privacy en veiligheid op internet. Op foto's motiveert minister Hirsch Ballin campinggasten hun afwezigheid niet al te prominent op internet te afficheren en in reclamespotjes bazuinen mensen hun wachtwoorden met een megafon rond aan toegestroomd publiek.

door Maj. Peter Hugel

Ook de minister van Defensie draagt zijn steentje bij aan een verantwoord gebruik van internet en e-mail. Hij heeft onlangs diverse afzonderlijke interne voorschriften en bepalingen samengebracht tot defensiebrede regelgeving voor het gebruik van internet en e-mail. Deze is inmiddels gepubliceerd in de Staatscourant. U zult hier de komende tijd, met name in de defensiemedia, uitputtend mee worden geconfronteerd.

In de Defensieregeling is onder andere opgenomen dat privégebruik van de internet en e-mailvoorzieningen van Defensie incidenteel wordt toegestaan. Dit geldt wanneer dit, zowel inhoudelijk als in tijd, niet belastend is voor de

dagelijkse gang van zaken en niet schadelijk is voor het dienstbelang, zoals het verspreiden van vertrouwelijke informatie. Ook mag de inhoud niet dreigend, intimiderend, beledigend, seksueel getint of racistisch van aard zijn. Daarnaast mag u slechts onder voorwaarden programmatuur downloaden van internetsites. Het is niet toegestaan e-mails automatisch door te sturen naar een e-mailadres dat niet door Defensie ter beschikking is gesteld. Ook mag gerubriceerde informatie niet onvercijferd worden verzonden via het publieke internet of via lager gerubriceerde netwerken. Verder mag u, om overbelasting van Defensie e-mail en internetvoorzieningen te voorkomen, geen kettingbrieven versturen en slechts met toestemming van de Beveiligingsautoriteit e-mailbe-

richten verzenden aan (vrijwel) alle gebruikers van Defensie.

De scope van de regeling betreft de e-mail en internetvoorzieningen van Defensie. Het doet er niet toe op welke locatie er gebruik van wordt gemaakt. Hieronder valt dus ook het gebruik van een BlackBerry van Defensie!

Controle versus privacy

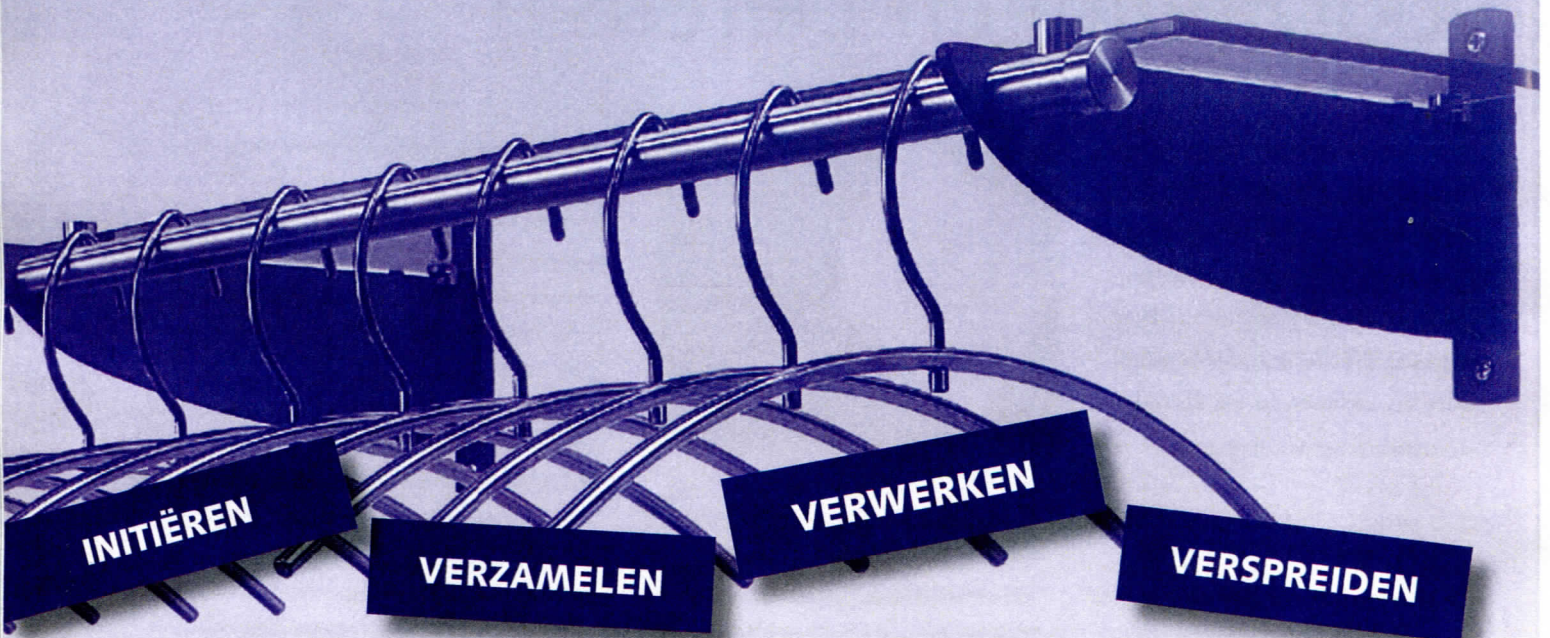
Naast gedragsregels voor de gebruiker van internet en e-mailvoorzieningen, geeft de defensieregeling ook aan hoe de werkgever geacht wordt de regels te controleren. Hierbij is geprobeerd een juiste balans te vinden tussen controle op verantwoord e-mail en internetgebruik en de bescherming van privacy van de werknemers. E-mailverkeer en internetgebruik worden bijvoorbeeld automatisch, niet persoonsgebonden, gecontroleerd op schadelijke bestandsformats en virussen. Ook wordt gecontroleerd op het downloaden van programmatuur en op het automatisch doorzenden van bestanden aan niet door Defensie ter beschikking gestelde e-mailadressen. Daarnaast wordt inhoudelijk gescand op racistische en seksueel getinte inhoud en op het verspreiden van vertrouwelijke informatie. Verkeersgegevens worden geanalyseerd ten behoeve van kosten- en capaciteitsbeheersing.

Bij dit alles 'kijken' de systemen maximaal zes maanden in het verleden. Bij zwaarwegende redenen kan de secretaris-generaal besluiten tot een persoonsgerichte inhoudelijke controle van verwerkingen. Afhankelijk van de ernst van een overtreding wordt tot maximaal vijf jaar teruggekeken. Hierbij geldt het uitgangspunt dat iedere gebruiker van e-mail en internetvoorzieningen van Defensie persoonlijk verantwoordelijk is voor de onder zijn of haar account verrichte handelingen. Het onder elkaars account werken is dus niet zonder risico...■

Vuistregels

1. E-mail en internetvoorzieningen van Defensie zijn bestemd voor je werk;
2. Privégebruik van e-mail in internetvoorzieningen van Defensie is enkel incidenteel toegestaan;
3. E-mails mogen niet automatisch worden doorgezonden naar een e-mailadres buiten Defensie;
4. Kies het juiste middel voor het maken en verzenden van gerubriceerde/gemerkte documenten;
5. Stuur geen kettingbrieven naar grote groepen;
6. Gebruik de voorzieningen niet voor seksueel getinte, racistische, intimiderende of beledigende uitingen;
7. Gebruik de voorzieningen niet voor het ongeautoriseerd verspreiden van vertrouwelijke informatie;
8. Download geen softwareprogramma's;
9. Er vindt controle plaats op de naleving van internet en e-mailgedragsregels;
10. Overtreding van de regels kan leiden tot rechtspositionele of tuchtrechtelijke sancties.■

NOIS: kapstok van alle inlichtingenontwikkelingen

Informatie delen en inlichtingen produceren in een krijgsmachtbreed inlichtingensysteem. Daar is veel behoefte aan, blijkt uit een studie naar de haalbaarheid van een Netherlands Operational Intelligence System.

Het verkrijgen van de beste informatiepositie is als het spelen van een wedstrijd", zegt Jan Lesschen (kenniscentrum van het DIVI). "Je kunt de wedstrijd winnen als je weet, wat je tegenstander kan en wat hij mogelijk gaat doen. In deze wedstrijd moet je eerst ook nog achterhalen wie je tegenstander is. Het gaat erom dat je kan winnen, door een betere positie te hebben dan je tegenstander. Om dat mogelijk te maken dien je op het gebied van inlichtingen te blijven door ontwikkelen.

Een defensiebreed geïntegreerd inlichtingensysteem is een van die doorontwikkelingen. Het onderzoek naar de haalbaarheid van een dergelijk systeem, startte in 2007 in opdracht van de CDS - Directie Operationeel Beleid, Behoeftestellingen en Plannen (DOBBP). De CDS had namelijk in Afghanistan onderkend dat de samenwerking op het gebied van inlichtingen niet optimaal functioneerde.

De inlichtingenketen is niet optimaal vormgegeven, constateerden ook de onderzoekers. Zij stellen dan ook dat zonder een defensiebreed operationeel inlichtingensysteem het inlichtingenproces kwalitatief en kwantitatief wordt beperkt in haar mogelijkheden.

Lesschen: "De ISAF-missie in Afghanistan heeft aangetoond, dat inlichtingen een zeer belangrijke rol spelen. Er werken namelijk voor het eerst op dergelijke schaal meerdere spelers in het veld nauw samen. Daarvoor, ten tijde van de Koude Oorlog, was de vijand bekend. Nu, in Afghanistan, is de vijand overal om ons heen. Het is een *intell driven* missie. Er is echter zoveel informatie dat daar ook goed mee moet worden omgegaan. Bij een dergelijke operatie is het efficiënt en effectief verzamelen, opslaan, fuseren, analyseren en distribueren van inlichtingen en gegevens van sensoren belangrijk. Dit kan het meest optimaal als netwerken worden gekoppeld, dus met een geïntegreerd systeem, een *Netherlands Operational Intelligence System* (NOIS).

Het NOIS is beschreven aan de hand van de Defensie Informatievoorzieningsarchitectuur (DIVA). De architectuur voor NOIS is tot stand gekomen door in kaart te brengen welke organisatie-elementen op welke wijze betrokken zijn bij het inlichtingenproces. Vervolgens zijn interviewsessies

gehouden met vertegenwoordigers van deze organisatie-elementen. Dit gaf een overzicht van de huidige werkwijze rond inlichtingen.

Door een analyse van de totale architectuur en de interviewsessies met de mogelijke gebruikers uit het veld die geselecteerd zijn op basis van de inlichtingencyclus (initiëren, verzamelen, verwerken en verspreiden) kwamen witte vlekken en knelpunten aan het licht. "Met *quick wins* kun je gemakkelijk de witte vlekken invullen", geeft Kees den Hollander, Programmamanager Inlichtingen van TNO aan. "Een *chat*functie bijvoorbeeld, om inlichtingspecialisten snel en gemakkelijk met elkaar te kunnen laten communiceren, ook in het uitzendgebied. Of de indeling van de informatie in alle inlichtingenrapportages te standaardiseren." Er is ook defensiebreed behoefte aan een hulpmiddel om de CCIRM-functionaliteit om de informatiebehoefte te beheren, het verzamelen van informatie te coördineren en de inlichtingenproducten naar de juiste plekken te verspreiden. De CCIRM-functionaliteit is de centrale schakel binnen het inlichtingenproces.

NOIS is echter meer dan een nieuwe infrastructuur voor informatievoorziening. "Het is ook een set aan afspraken, doctrines en ambitie", zegt Edwin Kluiters, projectmanager van TNO. "In de DIVA wordt alles in samenhang gezien en beschreven. Dat gaat van beleid tot de stekker. Een verandering werkt overal door. Bijvoorbeeld: we huren de AeroStar voor luchtwaarneming. Maar passen de stekkers wel op de stekkerdozen die wij gedefinieerd hebben?"

Daarom adviseert de kerngroep, die bestaat uit TNO, de MIVD, DIVI, Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium en C2 Support Centre, kleine stapjes te zetten. In een keer overgaan op een geïntegreerd systeem, een *big bang* is niet haalbaar. "Er zijn binnen de gehele krijgsmacht al diverse systemen en applicaties. Uiteindelijk moet alles goed op elkaar zijn aangesloten en op elkaar zijn afgestemd. Alles wat nieuw binnenkomt moet daar ook op passen." Jaap Poot, van de MIVD: "Naar gelang de behoefte zullen we delen van het systeem van de kant en klaar van de plank kopen bij een leverancier of het zelf ontwikkelen."

Een *Netherlands Operational Intelligence System* is zo-

NOIS is meer dan een nieuwe infrastructuur voor informatievoorziening

wel functioneel als technisch haalbaar, is de conclusie. Wat zijn de vervolgstappen? "Ons advies is dat onder leiding van DOBBP een programma wordt opgestart, die daadwerkelijk behoeftstellingen gaat doen. Er kunnen ook een aantal *quick wins* worden uitgevoerd: met weinig geld is tamelijk veel te bereiken. Daarnaast moet er een *Concept Development & Experimentation*-fase komen: mensen uit het veld moeten het gaan testen.

Duty to share

Kluiters: "In dit project was er een hele nauwe samenwerking tussen de MIVD, het DIVI, de CDS en kennisinstututen (TNO en NLR). Daarnaast merkten we dat er een grote betrokkenheid binnen Defensie is met het NOIS-onderzoek. NOIS leeft behoorlijk binnen het inlichtingendo-
mein."

Lesschen voegt toe: "De enige manier om je werk goed te kunnen doen, is weten wie welke informatie heeft en erbij kunnen als je daartoe bevoegd bent." Poot: "In plaats dat iemand naar de overkant van de slotgracht roeit om inlichtingen te halen, moet de brug gewoon naar beneden gaan." Kennis en kunde van de gebruikers delen. Van *need to share* naar *duty to share*. Delen, tenzij.

De werking van NOIS staat of valt met de mensen die ermee werken. De onderzoekers hebben er wel vertrouwen in dat dat goed komt. Tijdens zeven interviewsessies, met soms vier, soms wel twintig man/vrouw om tafel, werd dat namelijk duidelijk. Den Hollander: "De geïnterviewden gaven aan dat zij 'iets' willen hebben om hun werk beter te kunnen doen en om informatie te verspreiden en te delen. NOIS kan die behoefte invullen." ■

NBC Verdedigings- compagnie in de aanval!

De CBRN-dreiging in Afghanistan is niet groot. Ook is deze dreiging in Nederland niet heel groot op dit moment, wordt duidelijk uit het alerteringssysteem van het NCTb. Toch staat er een eenheid in Wezep klaar om na een ramp of aanslag met nucleaire of chemische stoffen verkenningen te doen en ontsmettingen uit te voeren. Want het gevaar zit in een klein hoekje en de gevolgen van vrijgekomen chemische of nucleaire stoffen kunnen rampzalig zijn.

Een aanslag in de metro van Amsterdam, vlakbij het Amsterdam Medisch Centrum. Gevaarlijke stoffen hangen in de lucht. Er zijn gewonden. Sommige van hen vinden zelf hun weg naar het dichtstbijzijnde ziekenhuis en maken de besmetting zo groter. Om het gevaar voor de slachtoffers en de kans op verspreiding te minimaliseren, komt de NBC-verdedigingscompagnie ter plaatse met een ontsmettingsstraat. Niet alleen de plaats van aanslag moet gereinigd worden van de gevaarlijke giftige stoffen, maar ook de slachtoffers.

Dit was het scenario van een van een Rampoefeningen waar 101 NBCVerdedigingscompagnie aan mee deed. NBC staat voor Nucleair, Biologisch en Chemisch. Dit wordt tegenwoordig CBRN genoemd, wat staat voor Chemisch, Biologisch, Radiologisch en Nucleair. Gelukkig krijgt Nederland niet dagelijks te maken met een ongeval of aanslag met een van deze stoffen. De gevolgen kunnen namelijk rampzalig zijn. Denk aan een ongeluk met een chloortrein waarbij een chloorwolk over dichtbevolkt gebied trekt. Of aan de aanslag met het gas Sarin in de metro van Tokyo in 1995. Er vielen twaalf doden en ruim 5.000 gewonden.

Wanneer Nederland te maken krijgt met een groot ongeval of aanslag, coördineert het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de tegenmaatregelen en wordt een Crisiscentrum geactiveerd. De inzet en samenwerking van Defensie, Brandweer en Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR) moet snel en adequaat worden opgezet. De

brandweer is *first responder* en zal als eerste reageren. Binnen Defensie staat 101 NBCVerdedigingscompagnie klaar om op te treden wanneer dat nodig is. Zes pantservoertuigen, Fuchs, zijn in staat verkenningen te doen, besmettingen te detecteren en eventueel monsters van de vrijgekomen stof te nemen. Een ontsmettingsstraat zal indien nodig besmet materieel ontsmetten en minimaliseert daardoor de verspreiding van de gevaarlijke stof.

Majoor Fix is commandant van 101 NBC verdedigingscompagnie. "Bij zo'n ramp met veel slachtoffers, moet je ervoor zorgen, zekerstellen, dat iedereen zo snel mogelijk ontsmet wordt en daarna de benodigde geneeskundige hulp kan krijgen. Afhankelijk van de situatie gebeurt die ontsmetting in de al beschikbare infrastructuur of door middel van speciaal ontwikkelde personeelontsmettingsstraten. Naast de Brandweer heeft Defensie de beschikking over deze systemen.

Ontsmettingstraat

De inrichting van een voertuigontsmettingsstraat bestaat uit een aantal stations. Op het eerste station wordt het grove vuil van het voertuig afgewassen met hogedruksystemen. Vervolgens wordt op station twee de ontsmettingsvloeistof aangebracht. Als dit na twintig minuten is ingewerkt, wordt het ontsmettingsmiddel en het geneutraliseerde strijdmiddel of andere giftige chemische stof van het voertuig afgewassen op station drie. Als laatste is er een controle om er zeker van te zijn dat echt alle gevaarlijke stoffen zijn geneutraliseerd.

Match

Wanneer het niet duidelijk is of er daadwerkelijk een aanslag is geweest of met welke stof dit gebeurd is, kan de Fuchs het gebied in om te verkennen en daarbij een eventuele besmetting detecteren en een monster nemen voor identificatie. De Fuchs is een gepantserd verkenningervoertuig. Het

'Bij een ramp moet je zekerstellen dat iedereen zo snel mogelijk ontsmet wordt'

beschikt naast diverse meetapparatuur voor zowel chemische als nucleaire verkenningen over hulpmiddelen om monsters te nemen. De verkenners hoeven geen stap uit hun voertuig te zetten om erachter te komen met welke stof het gebied besmet is geraakt. Met een grote rubberen handschoen verricht de verkenner diverse handelingen buiten het voertuig om bodemonsters te nemen. Deze handschoen is verbonden aan een opening in het voertuig, maar op een dergelijke manier dat er absoluut geen lucht van buiten naar binnen kan komen. Al liggend op de grond en kijkend door een klein raampje bedient de verkenner de grijper en vult hij de monsterbuisjes.

Het detecteren van een besmetting kan rijdend gebeuren. Hiervoor is de Fuchs uitgerust met een tweetal beugels waaraan wielrijden met een siliconencoating. Deze wielrijden rijden om en om een stukje over de grond en de coating zorgt ervoor dat er stof aan blijft kleven. Vervolgens wordt het wielrijde (met eventueel besmetting) tegen de sonde gedrukt. Deze speciale sonde verhit de stof, zodat het verdampt. Vervolgens snuift de sonde de stof als het ware op en wordt het monster in de meetapparatuur opgenomen en kan daarna geanalyseerd worden voor identificatie. De andere verkenner zit achter de computer. De verzamelde monsters vergelijkt hij met de stoffen uit de *database*. Sergeant Schuurs kent alle *ins & outs* van de Fuchs. Hij legt uit: "Er zijn heel veel verschillende industriële stoffen, die soms maar op kleine details verschillen, hierdoor zijn er wel 180.000 verschillende stoffen. Dat maakt

het moeilijk een eenduidige match tussen de monster en een stof uit de database te krijgen. Op basis van de samenstelling van de stof kun je wel zeggen welke stof het waarschijnlijk is. De *chemical war agents* (chemische strijdmiddelen, red.) zijn echter bijna zonder twijfel te identificeren. Daar zijn er veel minder van en daarvan is in principe de samenstelling bekend. Hierdoor heb je daar veel eerder een match."

Wanneer duidelijk wordt dat het gebied besmet is, kan de Fuchs, ook weer zonder dat ook maar iemand een stap uit het voertuig hoeft te zetten, het gebied afzetten. Een vlaggetje met 'Gas' geeft aan dat er een gasbesmetting is. Met een watervast viltstift schrijft de verkenner nog wat extra informatie op het vlaggetje (bijv. soort gas). De vlag wordt vastgemaakt aan een houder met een bolle onderkant. Het geheel gaat in een buis die luchtdicht wordt afgesloten. Als de verkenner de hendel overhaalt, valt de vlag uit de buis op de grond. De bolle onderkant zorgt ervoor dat de vlag altijd overeind blijft staan en een zichtbaar waarschuwingssignaal is.

De Fuchs is snel, zeer terreinvaardig en kan daardoor op veel plaatsen komen. Maar niet overal. "Wanneer we in een huis moeten detecteren, moeten we toch echt het voertuig verlaten." Op dat moment zal de Fuchsbemanning een uitgestegen verkenning gaan uitvoeren met handdetectie-apparatuur. Ook kunnen ze eventuele monsters nemen die daarna in de Fuchs weer geïdentificeerd kunnen worden.

NBC beschermingspakken

Grote, zware, felgekleurde pakken van speciaal rubber worden aangetrokken. Hier kan geen enkele stof doorheen dringen. Deze ontsmetterspakken zijn voorzien van een filtersysteem. Dit systeem zorgt ervoor dat de verkenners in dit pak (Respirex) pak altijd verse, zuivere lucht heeft en geen beschermingsmasker ophoeft. Bijkomend voordeel is dat dit zorgt voor luchtstroming in het pak, dat weer voor verkoeling zorgt. Want warm is het in zo'n pak zeker. Daarom is er ook een aansluiting op een *camel pack*, een waterzak, zodat de ontsmetter genoeg vocht binnenkrijgt. Majoor Fix: "De brandweer werkt normaal gesproken maximaal een half uur in dit pak. Dan wordt die persoon afgelost omdat het erg veel van je vergt. Omdat wij fysiek vaker trainen, moeten militairen zo'n vier uur lang in het pak kunnen werken."

Deze kolossale en stugge pakken zijn speciaal voor ontsmettingstaken en alleen de NBC-ontsmetters beschikken over deze pakken. Wel heeft in principe iedere militair tijdens een operatie de beschikking over een M2000-pak. In dit pak zijn zij bestand tegen NBC-dreiging. Het bestaat uit laarzen, handschoenen, broek en jas en wordt gecombineerd met het NBC beschermingsmasker van de militair zelf. Het pak absorbeert chemische middelen waarna de koolstoflaag in het pak deze stof neutraliseert. Nadeel van deze NBC-beschermende kleding is dat het, hoewel het veel lichter is en je er gemakkelijker in kunt bewegen dan het ontsmetterspak, het toch een behoorlijke be-

perking oplevert voor de militair en die dus ook fysiek zwaarder belast wordt. Majoor Fix: "Het geeft beperkingen. Doordat het zwaar is en je je niet gemakkelijk kunt bewegen, ben je sneller moe en kun je last krijgen van concentratieverlies. Je wordt langzaam verminderd inzetbaar. De vijand is dus eigenlijk al in het voordeel wanneer ze dreigen met een besmetting van chemische of nucleaire middelen. Want dan moeten we de M2000 gaan dragen, wat ten koste gaat van de operationele inzet."

De compagnie kan zowel ingezet worden voor militaire operaties in het buitenland, maar ook voor Nationale inzet. Bij het uitvoeren van deze Nationale taak, bijvoorbeeld bij een ongeval of aanslag in Nederland, zullen zij dan multidisciplinair gaan optreden. Dat wil zeggen dat het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de coördinatie heeft en dat brandweer, Geneeskundige hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR) en Defensie op dat moment gaan samenwerken. Aan deze samenwerking wordt momenteel met de ICMS-afspraken (Intensivering Civiel Militaire Samenwerking) verder invulling gegeven en verder ontwikkeld.

Na de Koude Oorlog en daarmee met het wegvallen van nucleaire/chemische dreiging door NBC aanvallen, is de NBC-Ontsmettingscompagnie die paraat stond om op treden bij een aanval in 1995 mobilisabel gesteld. Echter na 11 september 2001 werd de kans op een aanslag met CBRN weer veel groter. Na de aanslag op de *Twin Towers* en het Pentagon kregen Congresleden en andere publieke figuren in de VS brieven met het dodelijke antraxpoeder. Hierna verschenen in meerdere landen brieven met nep-anthrax. De dreiging werd ook in Nederland reëel en dus ontstond de behoefte om de NBC-eenheid weer paraat te stellen. De compagnie werd versneld weer opgericht in 2003 en omgevormd naar 101 NBCVerdedigingscie en is sinds 2005 weer operationeel. Een tweede eenheid moet in 2012 operationeel zijn. Fix: "In het kader van Intensivering Civiel Militaire Samenwerking wordt de samenwerking tussen BZK en Defensie intensiever. De projectgroep ICMS/CBRN houdt zich hier mee bezig. Vanaf 2012 moeten wij altijd met een deel van de eenheid *standby* staan, vierentwintig uur per dag, zeven dagen in de week. Bij een melding moeten we binnen een afgesproken tijd vanaf hier kunnen verplaatsen. De brandweer blijft de *First responder*. Wij zijn aanvullende capaciteit voor langdurige of speciale inzet. Doordat de Fuchs, in tegenstelling tot een brandweerauto gepantserd is en meer bescherming biedt doordat zij volledig afgesloten is van de buitenlucht, kunnen we langer blijven rondrijden in het gebied en monsters nemen. Ook hebben wij andere soorten ontsmettingsstraten, waardoor we ook voertuigen en materieel kunnen ontsmetten. Tevens ligt onze capaciteit van personeel ontsmetting wat hoger. Eigenlijk kan Nederland in geval van een ramp niet zonder ons. Bij een aanslag of ongeval zullen wij dus ook zo snel mogelijk naar de plek des onheils vertrekken en daar onze taak actief verrichten." ■

Kenniscentrum

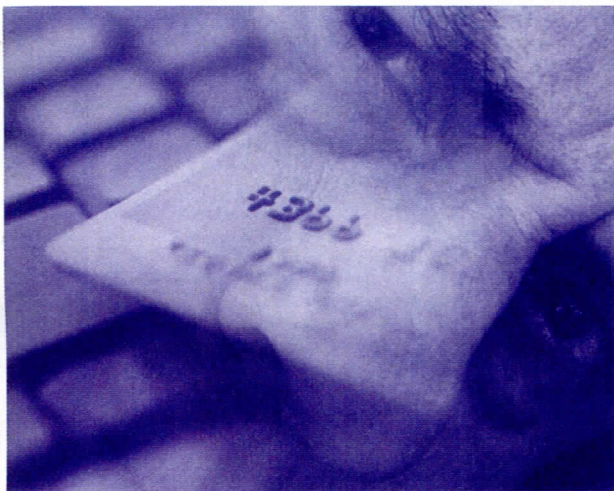
Naast deze eenheid heeft Defensie een Joint Kenniscentrum CBRN. Dit centrum is verantwoordelijk voor het genereren en in stand houden van kennis over alle aspecten van de militaire CBRN-verdediging, waaronder detectie, bescherming, ontsmetting en medische tegenmaatregelen. Het Joint Kenniscentrum beantwoordt ook vragen op het gebied van inlichtingen en vertaalt inlichtingenproducten naar beleidsmatige, doctrinematige aspecten. Het kenniscentrum adviseert gevraagd en ongevraagd over alle onderdelen van de militaire CBRN-verdediging, zowel nationaal als internationaal. ■

VS gaat vechten tegen cybercrime

Het Amerikaanse Pentagon heeft een speciale legereenheid in het leven geroepen die cybercrime moet gaan bestrijden. Volgens het ministerie van Defensie zijn de VS veel te kwetsbaar voor digitale aanvallen en moet de eenheid in oktober al aan de slag om daar een einde aan te maken, aldus een woordvoerder.

Het Pentagon vreest dat terroristen of andere landen bij Amerikaanse gegevens kunnen komen door computers te *hacken*. Het Amerikaanse leger gebruikt zeven miljoen computers en ruim 15.000 netwerken. De laatste jaren worden veel pogingen gedaan tot digitale inbraak vanuit China en Rusland, maar de VS hebben die landen nooit officieel beschuldigd.

“Onze netwerken worden continu aangevallen”, stelde het Pentagon eerder. “Ze worden duizenden keren per dag onderzocht en miljoenen

keren per dag gescand. De frequentie en de geraffineerdheid van de aanvallen nemen exponentieel toe.”

In de strijd tegen cybercrime bepaalde president Barack Obama eerder al dat een hoge functionaris benoemd moet worden die de digitale criminelen achter de broek aan moet zitten. Deze zogenoemde cybertsaar moet samen met de nieuwe legereenheid onder meer spionage, identiteitsdiefstal en creditcardfraude tegengaan. (bron: ANP)■

Databank terrorisme opengesteld

Het *Centre for Terrorism and Counterterrorism* in Den Haag stelt sinds 8 juli een databank vol gegevens over nationaal en internationaal terrorisme open. Doel hiervan is een beter overzicht te krijgen van wat in Nederland op de terreinen (contra-)terrorisme, radicalisering en polarisatie te vinden is. De databank bevat honderden onderzoeken, maar ook onder andere documenten van daders en hun tegenstrevers. De databank is alleen met een aan te vragen wachtwoord toegankelijk.

De databank is gemaakt onder leiding van de in 2007 door de Natio-

naal Coördinator Terrorismebestrijding benoemde hoogleraar Bob de Graaff aan de Universiteit Leiden. De universiteit houdt eind november een symposium over bouw, gebruik en beheer van de site. Volgens De Graaff is bij het bouwen van de site al gebleken, dat in Nederland weinig onderzoek wordt gedaan naar dierenactivisme en rechtsextremisme, terwijl dat juist opkomende bedreigingen zijn. (bron: ANP)■

Bewaarplicht internetgegevens maar half jaar

Internetproviders moeten gegevens over het internetgedrag van burgers zes maanden bewaren. Die toezegging deed minister Ernst Hirsch Ballin (Justitie) begin juli aan de Eerste Kamer.

Aanvankelijk was een bewaartermijn van een jaar de bedoeling, maar na bezwaren vanuit de senaat toonde Hirsch Ballin zich bereid de regeling aan te passen. De bewaartermijn voor gegevens over telefonie blijft wel een jaar.

Er is veel politieke discussie geweest over de bewaartermijn die de opsporing van misdrijven moet vergemakkelijken. Het gaat om een Europese richtlijn. Het kabinet wilde eigenlijk een bewaarplicht van anderhalf jaar, maar daartegen bestond veel weerstand, onder meer ook van internetproviders. De Tweede Kamer ging uiteindelijk akkoord met een termijn van een jaar voor internet- en belgegevens. Het parlement zal zich nu opnieuw over de verkorte termijn voor internetgegevens moeten buigen. (bron: ANP)■

Kabinet gaat antiterrorismebeleid evalueren

Naar aanleiding van het rapport van de Commissie Suyver, die onderzoek deed naar de antiterrorisemaatregelen die Nederland sinds 2001 heeft getroffen, heeft het kabinet besloten het beleid te evalueren.

De Commissie Suyver beveelt aan om het pakket aan antiterrorisemaatregelen integraal te gaan evalueren. Bovendien beveelt de commissie aan dit evaluatieonderzoek niet alleen tot de juridische invalshoek te beperken. De ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties nemen deze en de andere aanbevelingen over. De komende periode zal door middel van extern onderzoek antiterrorismewetgeving en de antiterrorisemaatregelen in de uitvoeringspraktijk worden bekeken. Daarbij neemt men aspecten als onderlinge samenhang, legitimiteit en effectiviteit mee. Het streven is het evaluatieonderzoek in 2010 af te ronden. (bron: NCTb)■

Bruggen bouwen

Een informatiebedrijf als de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD) heeft veel systemen en applicaties die speciaal voor deze dienst zijn gemaakt. Tot voor kort werden daarvoor veel externe mensen en partijen ingehuurd. Nu neemt IVENT deze rol steeds meer over.

CT is het hoofdwapensysteem van de MIVD. Dat is geen nieuwe boodschap. Rekencapaciteit, analysecapaciteit en een STG geheim netwerk zijn onmisbaar.

De ontwikkeling en beheer van IV- en ICT-systemen en applicaties deed de MIVD vooral zelf, met behulp van externe partijen. "Sinds een jaar zien we dat de externe partijen steeds meer worden vervangen door medewerkers van IVENT", zegt kolonel Arnold van der Burg, projectdirecteur MIVD. "We zitten op een eiland en slaan bruggen naar het vasteland. Oftewel: We maken meer gebruik van de producten en diensten van IVENT. Want wat IVENT doet en kan, hoeven we zelf niet uit te vinden. Bij elk project kijken we daarom of we het zelf kunnen doen of dat we het overdragen. Grote vraag daarbij is: waar ligt de juiste kennis en kunde? Wat is sneller, slimmer en goedkoper?"

Om de juiste kennis en kunde - en dus de juiste mensen

'Het gaat om goed
opdrachtgever- en goed
opdrachtnemerschap'

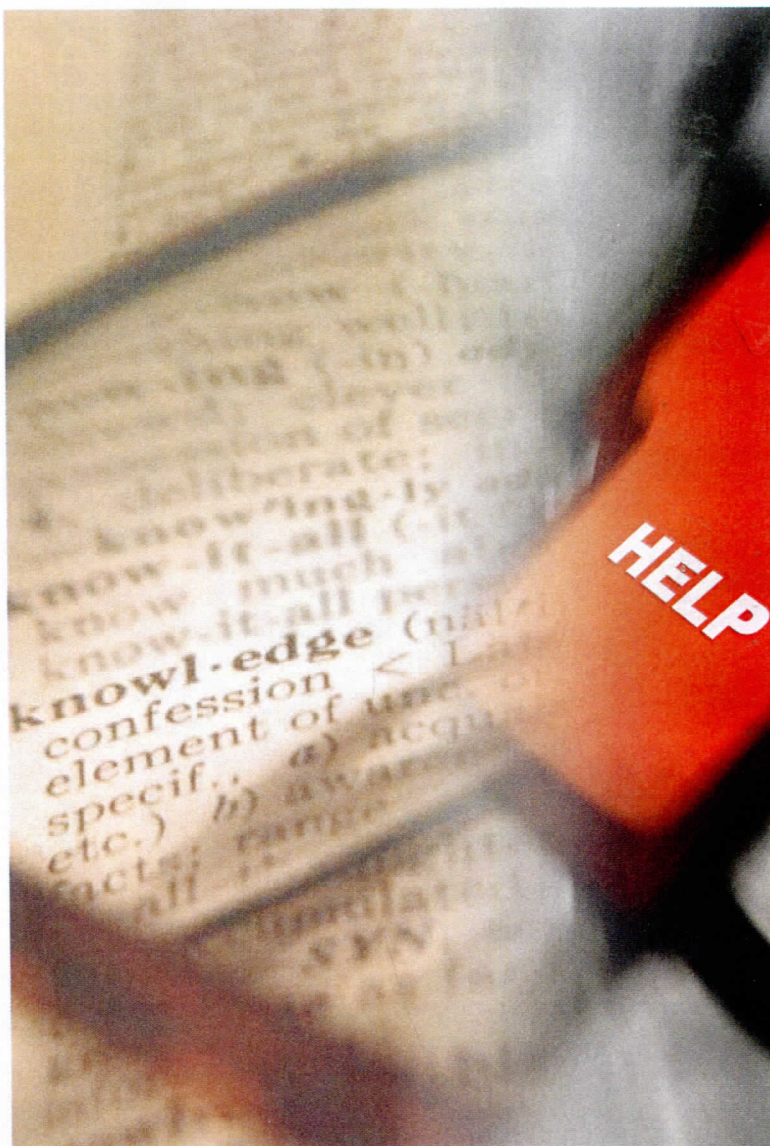

- binnen te krijgen, heeft Van der Burg een vast aanspreekpunt binnen IVENT: Tülay Berk, relatiemanager van IVENT. Zij onderhouden met elkaar de contacten en knopen de juiste mensen aan elkaar. Berk: "Als er kennis en kunde wordt gevraagd die IVENT op dat moment niet in huis heeft, kunnen we tijdig beginnen met mensen opleiden en trainen." En wanneer wordt besloten dat er toch externe partijen worden ingehuurd, voert IVENT daar de regie over. Berk: "We willen natuurlijk onze organisatie voorbereiden op de wensen van de MIVD en kijken of we het zelf kunnen invullen. Of we zelf kennis kunnen ontwikkelen. Als dat niet lukt, willen we op zijn minst de klant helpen de juiste kennis binnen te krijgen."

Voor de beide aanspreekpunten gaat het er om de communicatie helder en open te houden. Tülay: "Het gaat om goed opdrachtnemerschap en goed opdrachtgeverschap. Als opdrachtgever moet je ook in staat zijn goed te verwoorden wat je precies wilt. Als wij de opdracht gaan uitvoeren moeten we duidelijk aangeven waar we mee bezig zijn. Vervolgens willen we daar ook *feedback* op krijgen vanuit de klant."

Beheer

Een groot project waarvan de eerste schreden zijn gezet, is het overdragen van het beheer van de technische infrastructuur van de MIVD aan IVENT. "Dit project gaat zo'n twee jaar duren. Het beheer van de applicaties wordt een voor een overgedragen. Voor dit project is het belangrijk dat het aantal mensen van IVENT binnen de ICT-organisatie van de MIVD wordt versterkt. IVENT moet en wil kennis opdoen van de systemen en wensen van de MIVD. Daarvoor is het nu belangrijk dat IVENT'ers worden opgeleid en getraind." ■

Als het zelf kennis ontwikkelen niet lukt willen we op zijn minst de klant helpen de juiste kennis binnen te krijgen

Kennismakingsbijeenkomst

In juni organiseerden Berk en Van der Burg een bijeenkomst voor alle IVENT-medewerkers die voor de MIVD werken. Doel was de medewerkers met elkaar te laten kennismaken en te bespreken welke ontwikkelingen bij de klant op stapel staan en welke eisen dat aan IVENT stelt. Van der Burg gaf tijdens zijn toespraak aan dat het voor IVENT'ers niet altijd gemakkelijk is bij de MIVD. "Dit heeft te maken met de onbekendheid van de dienst. Maar ook heel praktisch: je zit in het gebouw van de MIVD toch op afstand en dan heb je minder snel contact met je collega's van IVENT." Paul, senior ontwikkelaar, herkent dit wel. "Ook binnen het gebouw weet je niet altijd wie er nog meer van IVENT komen. Ik zie hier ook een aantal onbekende gezichten."

Kees, senior projectmanager, werkt niet vaak in de flat van de MIVD, maar op afstand, in Rijswijk. Hij merkt dat dit wel eens voor trage communicatie zorgt. "Ik werk vooral op computers die zijn aangesloten op het defensiebrede netwerk Mulan, terwijl de MIVD'ers op hun eigen netwerk Atlas werken. Daardoor checken ze hun mail op Mulan niet zo vaak. Dat is niet bevorderlijk voor de communicatie. Gelukkig is er ook nog telefoon en ga ik regelmatig naar Den Haag. Zuurveld heeft aan het begin van zijn detachering de introductie cursus voor nieuwe MIVD-medewerkers gevolgd. Dat kan hij iedereen die wordt gedetacheerd aanraden. "Dan weet je hoe de MIVD in elkaar steekt en werkt. Daar heb ik veel aan gehad."

Arwin is Service Level Manager, hoe kijkt hij tegen de samenwerking tussen IVENT en MIVD aan? "In mijn werk draait het om gemaakte afspraken. Bij de levering van een systeem wordt al dan niet een onderhoudscontract gesloten. Na een aantal jaar is niet meer duidelijk of dit nu wel of niet in het pakket zit. Door middel van *Service Level Agreement* leggen we vast wie wat doet en wat wij leveren. Borgen en structureren van afspraken is daarbij belangrijk." Hij merkt dat beide partijen openstaan voor samenwerking. "Het gaat erom: hoe kunnen wij de MIVD helpen beter te worden en hoe kunnen wij een goede dienstverlener zijn?" ■

Aan de andere kant van de schutting

Begin 2006 vertrok ik van de Universiteit van Amsterdam naar de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding (NCTb). Mijn grootste probleem was niet zozeer een andere werkomgeving maar eigenlijk meer hoe ik mijn academische collega's duidelijk kan maken dat ik toch echt niet naar de AIVD was vertrokken. Hopelijk is dat gelukt, hoewel een ex-studente, thans kamerlid, nog pas bij mij informeerde naar 'dat lekken van staatsgeheimen bij jullie'. Ik heb haar daarover enige helderheid verschaft. In die 23 jaar bij de universiteit heb ik vaak geklaagd over slechte (inter)nationale samenwerking tussen inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Nu ik aan de andere kant van 'de schutting' sta, dringt de vraag zich op: was dit terecht? Ik denk dat die samenwerking verbeterd is. Natuurlijk, het kan altijd beter. Zeker bij terrorismebestrijding zou er qua synergie en samenwerking nog veel te winnen zijn. Ik stel ook vast dat de NCTb inmiddels zijn nut en noodzaak heeft bewezen. Niet verrassend is daarom dat mondiaal steeds meer *fusion centers* à la de NCTb ontstaan die zich richten op het produceren van *all source threat assessments*. Dit zijn onmisbare producten in dit tijdsgewricht van terroristische dreiging. Ik heb ook gemerkt (maar dat wist ik al) dat veel afhangt van persoonlijke relaties. Daar moet je dan ook (inter)nationaal in investeren, want *it takes two to tango*.

De relatie tussen NCTb en MIVD is goed. De structurele bijdragen die wij krijgen ten behoeve van het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN) en het Alerteringsstelsel Terrorisme bestrijding worden door hun informatieve inhoud en kwaliteit zeer gewaardeerd. Die appreciatie is er ook voor de analyses over Afghanistan en dreigingsinschattingen die de NCTb ontvangt. Deze producten, die de MIVD opstelt vanuit zijn oorspronkelijke taakstelling, sluiten goed aan bij onze informatiebehoefte. Ze vormen een belangrijke informatiebron en leveren een onmisbare bijdrage aan het totaalbeeld van de buitenlandse ontwikkelingen op het terrein van terrorisme. Dit helpt de NCTb de internationaal-strategische context en ontwikkelingen van het mondiale terrorisme beter te duiden. Tevens verschaffen de MIVD-bijdragen inzichten in buitenlandse politieke ontwikkelingen, de activiteiten van jihadistische groeperingen, strijdtoneel van de mondiale radicale jihad, financieringsstromen, enz. Zaken die van groot belang zijn voor het duiden van de actuele terroristische dreiging tegen Nederland. Er is tussen MIVD-NCTb meer duidelijkheid ontstaan over de wederzijdse behoefte en mogelijkheden. Dit heeft geleid tot een verdere verbetering van de samenwerking. Dit is belangrijk want de jihadistische dreiging is verschoven van nationaal naar internationaal en daarom is de MIVD een nog belangrijkere partner voor de NCTb geworden. Er ligt nu een degelijke fundering voor verdere samenwerking en zowel MIVD als NCTb zijn bereid hier hun steentje aan bij de te dragen. Als 'MIVD'er' (zoals mijn collega's schertsend zeggen) werk ik daar graag aan mee.

Dr. Cees Wiebes - NCTb/Directie Kennis en Analyse

INGELICHT

Personeelskatern

MEXICAANSE GRIEP

Hygiënemaatregelen

In Nederland is er tot nu toe sprake van een beperkte toename van het aantal patiënten met Nieuwe Influenza A(H1N1), ook wel Mexicaanse griep geheten. Wereldwijd neemt het aantal besmettingen echter gestaag toe. De verwachting is dat de pandemie zal doorzetten en dat Nederland in het najaar te maken krijgt met een sterke toename van het aantal nieuwe griepgevallen.

Het is voor de Nederlandse samenleving van groot belang dat tijdens de komende griepandemie Defensie haar taken kan blijven uitvoeren. Om uitval van personen in belangrijke posities zoveel mogelijk te beperken is het van belang dat eenieder zich houdt aan een aantal simpele gedragsregels, zoals hieronder beschreven.

Nieuwe Influenza A(H1N1) is griep, die veroorzaakt wordt door een griepvirus dat anders is dan al bekende menselijke griepvirussen. Omdat het hier om een nieuw virus gaat, heeft nog niemand weerstand

tegen dit virus en kan iedereen er ziek van worden. Geschat wordt dat in totaal één derde van de Nederlanders de infectie zal oplopen. Bij de zieken in de Verenigde Staten en Canada en nu ook in ons eigen land lijkt Nieuwe Influenza A(H1N1) niet anders of ernstiger dan gewone griep.

Wat moet u doen als u ziek wordt door Nieuwe Influenza A(H1N1)?

Besmetting met Nieuwe Influenza A(H1N1) leidt tot koorts (38 graden Celsius of hoger) gecombineerd met symptomen als koude rillingen,

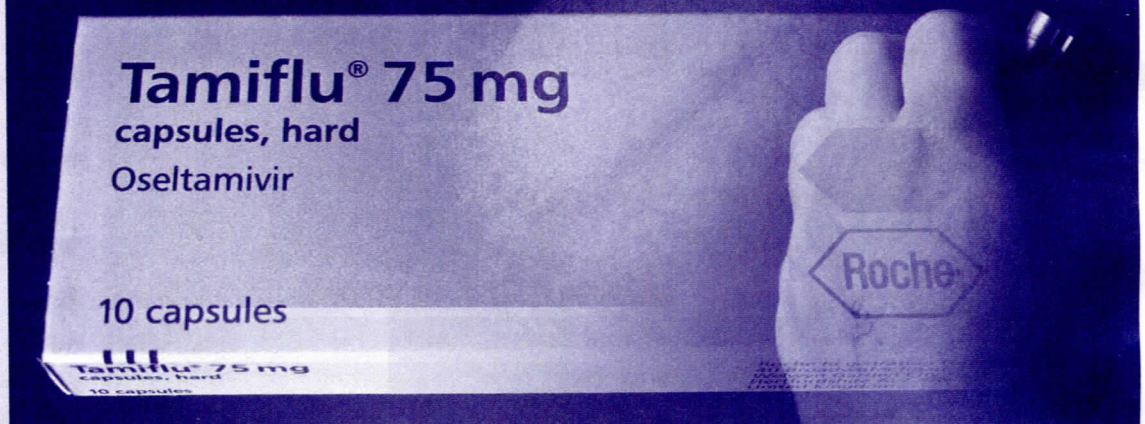
hoofdpijn, spierpijn, moeheid en/of een droge hoest. Als u besmet bent met Nieuwe Influenza A(H1N1) moet u contact met collega's voorkomen door thuis te blijven. Hierdoor wordt verspreiding van het griepvirus zoveel mogelijk tegengegaan. Neem telefonisch contact op met uw huisarts voor beoordeling van uw ziekte en behandeling met antivirale middelen. Antivirale middelen zijn alleen effectief als de behandeling binnen 48 uur gestart wordt. Houdt u aan hygiënemaatregelen (zie kader volgende pagina). Blijf thuis en blijf zoveel mogelijk uit

de buurt van andere mensen, zolang u nog klachten heeft.

Vakantiegangers en dienstreizigers

Ook voor vakantiegangers en dienstreizigers zijn deze hygiënemaatregelen belangrijk. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) adviseert vakantiegangers in het buitenland de lokale situatie in de gaten te houden en de adviezen van de lokale gezondheidsautoriteiten op te volgen.

Wie ziek wordt, moet contact opnemen met een lokale arts en eventueel de eigen reisverzekering.

Op de site van Buitenlandse Zaken (<http://www.minbuza.nl/nl/reizenlanden/reisadviezen>) staan reisadviezen.

Besmette collega

Heeft u intensief contact gehad met een besmette collega, dan moet u gezien het besmettelijke karakter van het virus, er rekening mee houden dat u ook ziek kan worden. U moet daarom in de gaten houden of er bij u verschijnselen ontwikkelen. Als dat het geval is, moet u thuisblijven en telefonisch contact opnemen met uw huisarts.

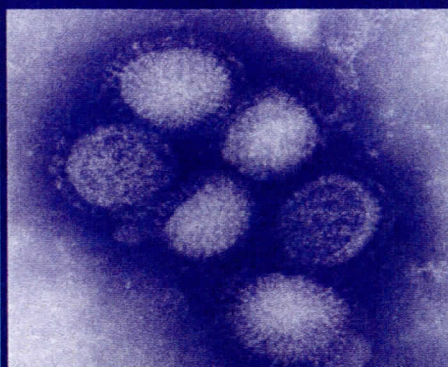
Bestaat er al een vaccinatie voor Nieuwe Influenza A(H1N1)?

De overheid heeft 34 miljoen vaccins tegen de Nieuwe Influenza A(H1N1) aangeschaft. Vaccins zijn de beste manier om mensen te beschermen tegen griep. De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft zich uitgebreid laten adviseren door de Gezondheidsraad en andere experts over de aanschaf van vaccins voor Nieuwe Influenza A(H1N1). De laatste wetenschappelijke inzichten geven aan dat mensen twee keer gevaccineerd moeten worden om volledig beschermd te zijn. Daarom is besloten om voor de hele Nederlandse bevolking (inclusief de Nederlandse Antillen en Aruba) voldoende vaccin aan te schaffen. Het zal nog enige maanden duren voordat het vaccin beschikbaar is. Als het vaccin beschikbaar is, volgt een vaccinatieperiode. De eerste vaccins zijn in het najaar beschikbaar. De overheid werkt momenteel aan een vaccinatieboekje. Daarin wordt bepaald hoe de vaccinatie verloopt. Wie er baat heeft bij vaccinatie is onder andere afhankelijk van hoe de griep zich ontwikkelt, en welke groepen er extra kwetsbaar blijken te zijn voor besmetting en de ernst van de ziekteverschijnselen.

Nadere informatie

Heeft u na het lezen van bovenstaande tekst nog vragen, neemt u dan contact op met Coördinatiecentrum Expertise Militaire Gezondheidszorg, Angelique Hardij, 035 - 577 45 37. ■

Hoe voorkomt u besmetting?

Het griepvirus zit in druppeltjes snot, slijm en speeksel. Iemand kan het virus via de lucht verspreiden, bijvoorbeeld door hoesten, niezen en praten. Het virus kan ook via de handen worden overgedragen. Bijvoorbeeld als iemand zijn neus afveegt en daarna de deurklink aanraakt of u een hand geeft. U raakt besmet als u het virus inademt of als het virus in uw neus, mond of ogen komt. U kunt uzelf tegen besmetting beschermen door verschillende hygiënemaatregelen te nemen:

- Houd uw hand of papieren zakdoek voor uw mond als u niest of hoest. Gebruik een zakdoekje of tissue maar één keer en gooi het meteen daarna in een vuilnisbak. Doe hetzelfde als u uw neus snuift. Was nadien uw handen met water en zeep (of wrijf ze in met handalcohol). Gebruik papieren zakdoeken of tissues bij hoesten, niezen of snuiten.
- Was regelmatig uw handen met water en zeep. Droog uw handen af met papieren handdoekjes of een keukenrol en gooi het papier meteen daarna in de vuilnisbak. Handen die niet zichtbaar vuil zijn kunnen ook met handalcohol worden ontsmet.
- Raak zo min mogelijk uw mond, neus of ogen aan.
- Maak voorwerpen zoals telefoons en deurklinken regelmatig schoon. Doe dit met een normaal schoonmaakmiddel.
- Ventileer woon-, slaap- en werkruimten.
- Het dragen van mond-neusmaskers wordt alleen zinvol geacht voor diegene die tijdens hun werk veelvuldig in contact zullen komen met zieken, zoals personeel werkzaam in de gezondheidszorg.
- Het heeft géén zin om 'alvast' virusremmers in te nemen als u zelf niet ziek bent, ook niet als u contact heeft (gehad) met een grieppatiënt of als u op reis gaat naar een land met 'griep'. ■

Tijdens je vakantie kun je opeens geconfronteerd worden met je dagelijks werk... Zo toer je opeens door Londen in een Aston Martin, trekt het Siberië van de James Bond-film Goldeneye aan je voorbij, zit je verschuilt achter zonnebril en krant op het strand of besluit je te gaan kamperen in Nederland en stuit je op een camping met de bijzondere naam Fort Spion. De redactie van Ingelicht is benieuwd naar uw spannende vakantie verhalen en -foto's. Mail dit naar _SAB_BCOM of lever 'm in (kamer 11.37 en 11.38). De origineelste inzending wordt beloond met een zomerverrassingspakket! ■

Vakantietips

Zien:

G-Force. Een groep cavia's wordt door de Geheime Dienst ingezet als spionnen. Ze komen erachter dat het lot van de wereld in hun pootjes ligt.

Onder de naam G-Force nemen ze het undercover en bewapend met de nieuwste technische snuffjes op tegen een plan om de aarde te overheersen met elektronische apparaten. De drie spionnen krijgen computerondersteuning van de mol Speckles en de vlieg Mooch zorgt voor verkenning vanuit de lucht.

Regie Hoyt Yeatman, producent: Jerry Bruckheimer. Vanaf zes jaar

to's

Taal: het voertuig van de geest...

De MC is blij verrast met reacties op onze recente nieuwsbrieven en de columns in Inge-licht. Creatieve geesten hebben zelfs de poster in een van de liften gemodificeerd. Petje af, want ook de verandering sprak aan. Daarom is deze column een aansporing om de dialoog tussen de MC, personeel en directie, in welke vorm dan ook, voort te zetten. De MIVD bestaat uit goed gemotiveerde, kritische mensen die dagelijks kwalitatief hoogwaardige producten afleveren. De MC wil graag die unieke bron van ideeën tevens aanwenden om de dialoog over de werkomstandigheden te intensiveren.

We willen horen of lezen wat u bezig houdt, wat uw ideeën zijn, waarover u zich bezorgd maakt. Tenslotte is de MIVD een dynamische organisatie, waarin we allemaal verantwoordelijk zijn voor het werkklimaat. Communicatie is in iedere relatie, dus ook die met de MC, van wezenlijk belang. Wat dat betreft zijn we blij met de toenemende reacties op onze nieuwsbrieven en columns. Uit de reacties blijkt voor ons ook hoe moeilijk het kan zijn om zuiver te communiceren. Woordkeus, klankkleur en

intonatie kunnen het verschil maken tussen begrip of conflict, tussen misverstand en overeenkomst. Daar zijn we ons van bewust en daarom zullen we er alles aan doen om uw reactie goed te interpreteren en onze boodschap helder te brengen. Herkent u elementen uit de bovenstaande tekening? De MC wil de stem van alle mensen bij de MIVD tot klinken brengen. De MC blijft dankbaar voor uw ideeën, suggesties en andere op- en aanmerkingen.

Anoniem of ondertekend, in de vorm van een grap of een kwinkslag, iedere vorm van opbouwende kritiek is welkom. De taal is immers het voertuig van de geest, en wij hopen op een constante en constructieve driehoeksdialoog tussen personeel, MC en directie. Alleen zo kunnen we een gezamenlijke bijdrage leveren aan de werkomstandigheden en daardoor de belangen van het personeel en de dienst optimaal behartigen. *Het dagelijks bestuur van de MC-MIVD* ■

Lezen:

Nima Zamar, *ik moest ook doden*, 281 pagina's, Zwarte Beertjes, mei 2008

Nima Zamar is een jonge, joodse vrouw uit Frankrijk, die besluit te emigreren naar Israël. Alle Israëliëse jongeren moeten drie jaar het Israëliëse leger dienen en Nima heeft het gevoel dat ze nooit als een ware Israëlië wordt beschouwd als ze niet in dienst gaat. Ze meldt zich aan. Tijdens de eerste maanden van haar training krijgt ze van een superieur de opdracht een computer te kraken. Als ze daarin slaagt, wordt ze gearresteerd. Ze is erin geluisd en moet kiezen tussen een jarenlange gevangenisstraf of een contract bij het leger voor tien jaar. Ze kiest het laatste en komt terecht in een trainingsprogramma van de Mossad. Ze krijgt de opdracht de Hezbollah te infiltreren. Ze gaat jarenlang op missie naar Libanon, Syrië en Libië. Uiteindelijk weet ze zich los te maken uit het leger en keert ze terug naar Frankrijk. Waargebeurd verhaal. ■

Het klinkt ironisch: Den Haag kan geen verbinding maken met de verbindingdienst in Eibergen. Daarmee viel echter bijna de gehele MIVD Special in het water voor de MIVD'ers die vanuit Friesland, Duitsland, overige detachementen en Eibergen waren verzameld in Eibergen.

"Mag ik mijn enquête nog even terug, ik heb toch nog een positief puntje." Helemaal aan het eind van de middag werd het voor een deel van de bezoekers nog goedge maakt met het uitstekende tapas-buffet. Mensen van verder waren echter al naar huis gegaan, waardoor er meer dan genoeg garnalenspiezen waren. En die waren erg in trek...

Het beloofde een goede dag te worden. Een Special om de MIVD'ers te informeren en gezellig samen te zijn. Vanuit Den Haag, waar mensen uit de Haagse regio waren verzameld, zouden diverse sprekers aan het woord komen. De directeur met zijn visie op de toekomst van de MIVD. Mary Riemens over project STOP en Edmond Fokker van

Crayestein over FOREINT. Door middel van videoconferencing van IVENT zouden de deelnemers in Eibergen meekijken en meeluisteren naar de presentaties in Den Haag.

De lezing van de directeur was nog aardig te volgen. De film over de MIVD die vervolgens startte ook, maar dat kwam omdat die film in Eibergen vanaf een laptop draaide. Daarna ging het mis. Van het project STOP heeft Eibergen niets meegereggen. De bar ging daarom eerder open en het nieuwe plaatsvervangend hoofd NSO nam van de gelegenheid dankbaar gebruik om het woord tot

zijn nieuwe collega's te richten. De middag werd al kletsend en genietend van het tapas-buffet afgesloten. "De volgende keer komen ze maar allemaal hier naartoe."

Ondanks deze tegenvallende eerste keer, is hoofd bureau communicatie, Louise de Miranda, van plan vaker bijeenkomsten te organiseren voor de medewerkers. "Het is belangrijk geïnformeerd te worden over zaken die binnen de dienst spelen. En daarnaast is betrokkenheid bij elkaar belangrijk." ■

INFORMATIE GESTUURD OPTREDEN

Informatie gestuurd Optreden. Een *hot item* binnen de Marechaussee. Om in de sturing en uitvoering van het optreden veel beter met informatie en intelligence te werken en daarmee effectiever te worden, is het programma Informatie Gestuurd Optreden (IGO) in het leven geroepen.

Tijdens een grote informatiemarkt in Apeldoorn presenteerden de diverse IGO-ge-

relateerde partijen zich. Vraag en aanbod van informatieproducten werden bij elkaar gebracht. Medewerkers van verschillende onderdelen van het informatiehuis KMar, operationele informatiediensten en IGO-gerelateerde projecten toonden hun informatieproducten en diensten.

De MIVD was ook present met een goedbezochte stand. De afdeling Militaire Operaties en de Afdeling Inlichtingen en bureau IMINT informeerden de bezoekers over werkwijze en informatiestroom binnen de MIVD. ■

Co de Rood

Henk Slijkhuys

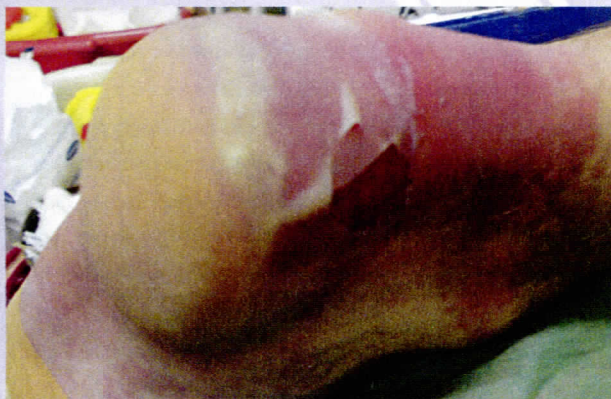

Nooit meer... de Nijmeegse 4Daagse

"Na afloop zeg je tegen jezelf: dit doe ik nooit meer. Maar een jaar later ben je er toch weer ingetrapt en sta je weer aan de start van de Nijmeegse 4Daagse." Thijs* deed voor de derde keer mee aan dit wandelevenement. Drie jaar geleden liep hij de veertig kilometer. Dit jaar ging hij voor de vijftig. "Het heeft iets verslavends."

Op de een of andere manier verdring je de negatieve kanten van de 4Daagse", zegt Thijs. "Want natuurlijk is het afzien en zeg je na afloop nooit meer mee te zullen doen. Mijn voeten zaten al na de eerste dag onder de blaren. Ik heb ze daarna flink ingetapet om overlast zoveel mogelijk te beperken. Je legt kilometers af in een monotoon ritme door een saai landschap. Op een gegeven moment ben je wel uitgepraat. Dan moet je echt je verstand op nul zetten of in een soort slaapstand verder lopen." De Nijmeegse vierdaagse werd dit jaar voor de 93e keer gelopen. Er deden 45.000 lopers mee. 3539 mensen zijn er in totaal tijdens 's werelds grootste wandelevenement afgevallen. Thijs hield het vol, ondanks zijn geringe training. "Ik heb een dag een tocht van dertig kilometer gemaakt.

Maar dat was het. Het kost erg veel tijd om goed te trainen. De organisatie raadt aan zo'n 200 tot 300 kilometer te lopen, maar ach, blaren krijg je toch wel."

Hij liep de 4Daagse al een keer eerder helemaal uit. De veertig kilometer, maar daarmee verdien je geen kruisje. Het jaar daarna begon hij vol goede moed aan de vijftig kilometer. Deze 4Daagse werd echter na de eerste dag afgelast vanwege de dood van twee wandelaars door de hitte. Dit jaar besloot hij nog een kans te wagen de felbegeerde medaille te bemachtigen. En inmiddels is Thijs 'verslaafd' geraakt. "Je maakt deel uit van een evenement waaraan zoveel mensen meedoen. En dan staan er overal mensen langs de kant van de weg die je eten en drinken geven. Je kletst met veel mensen, komt rare types tegen, bijvoorbeeld twee mannen die vier dagen in badjas en op teenslippers hebben gelopen... Maar het allermooiste is de intocht. Dat is een gekkenhuis van vijftien kilometer. Overal staan mensen, speciaal voor jou. Krijg je sms-jes van bekenden die aangeven waar ze langs de route staan. Ja, het heeft iets verslavends..."

* om veiligheidsredenen is deze naam gefingeerd

REN MEE MET DE ROPARUN

Thijs is een van de initiatiefnemers om met een MIVD-team deel te nemen aan de Roparun. De Roparun is een estafette van 530 kilometer, van Parijs naar Rotterdam, waarbij in teamverband geld wordt ingezameld voor mensen met kanker. Het motto van de Roparun is: 'Leven toevoegen aan de dagen, waar geen dagen aan het leven toegevoegd kunnen worden.' De wedstrijd zal plaatsvinden van 21 tot en met 24 mei 2010 en het MIVD-team zal meedoen onder de naam Bestuursstaf Defensie.

Om met een MIVD-team te kunnen starten, is Thijs op zoek naar enthousiaste deelnemers. Een Roparunteam bestaat uit acht lopers, die ieder gemiddeld 65 kilometer lopen (anderhalve marathon!) en vier fietsers, die ieder zo'n 265 kilometer fietsen. Daarnaast zijn er mensen nodig die helpen bij de catering, de bivak, de organisatie en natuurlijk het transport. Het team wordt onderverdeeld in twee groepen, die elkaar afwisselen; terwijl de ene groep loopt en fietst, rust het andere team.

De lopers moeten een minimale snelheid heb-

ben van 11 kilometer per uur en lopen gedurende etappes van ongeveer 50 kilometer steeds 1 of 2 kilometer, waarna de volgende loper van de groep hem of haar afwisselt. Een loper wordt continue begeleid door twee fietsers, die zich dus aan het tempo van de lopers moeten aanpassen.

Op 7 september is er om 14.00 uur in zaal 11.51 van gebouw 32 een informatiebijeenkomst. Ook verschijnt er eind augustus/begin september meer informatie over deze sportieve uitdaging op het Intranet MIVD. ■

Monopolisering van informatie

De Middeleeuwse samenleving bestond volgens sommigen uit drie klassen: zij die werken, zij die bidden en zij die vechten. Een samenleving bestaande uit verscheidene klassen is van alle tijden en ook van toepassing op ons landje, ofschoon de overheid verwoede pogingen doet definitief af te rekenen met de meest bekende klasse, die van de adel. Oude klassen worden simpelweg vervangen door nieuwe klassen, gegrondvest niet volgens de oude criteria, maar naar andere criteria, zoals informatie.

Door: Arno H.P. Reuser

In de negentiger jaren woedde er een discussie over de nieuwe klassen in onze samenleving: die der *information haves* en die der *information have nots* (en daarnaast natuurlijk over de *paperless office*, weten sommigen van u wellicht nog wel. Nooit meer wat van gehoord). Alleen diegenen die toegang hebben tot informatie in het algemeen, en die weten hoe met informatie om te gaan en die weten hoe ze die informatie ten eigen bate kunnen aanwenden zouden het helemaal 'maken' in onze samenleving.

Dat had niet alleen betrekking op het hebben van toegang tot het internet of het weten waar welke overheidsinformatie te krijgen is. Het had ook betrekking op het weten van de weg door bijvoorbeeld het woud der subsidieregels, bijstandregels, belastingwetgeving e.d., tot het niveau van het foutloos kunnen invullen van een verzoek tot huursubsidie, hetgeen voor menigeen, ook academici, een schier eindeloze martelgang was.

Er dreigt al enkele jaren nog een andere topklasse te ontstaan, namelijk die der informatieaanbieders en informatieafnemers. Dat is een indeling die ik zelf veel interessanter vind. Met name het wereldje der informatieaanbieders: wie zijn dat? Welke informatie bieden zij aan? Welke niet? Wat houden ze achter? In toenemende mate zijn wij voor onze informatiepositie met z'n allen steeds meer afhankelijk van steeds minder aanbieders, die ook nog eens (min of meer) onafhankelijk kunnen werken, met totaal onduidelijke dekkingscriteria.

Zo menen nogal wat *information haves* dat het gebruik van internet en Google als zoekmachine de zaligmakende oplossing is voor zo'n beetje elk informatieprobleem. "If it is

not on the Net, it is not there" is de mening van de gemiddelde Nederlandse student, en nogal wat Britse onderzoekers schijnen te denken dat informatie opgenomen in Google per aanname betrouwbaar is, "otherwise, it wouldn't be in Google".

Deze monopoliepositie van informatieaanbieders is opvallend. De belangrijkste aanbieders zijn zonder uitzondering Amerikaans met hier en daar een Europese (kleine) speler. Kijk naar de TV-stations, kijk naar de internationale persbureaus, kijk naar voorheen Europese informatiebedrijven (Jane's Information Group is onlangs verkocht aan een Amerikaans conglomeraat), kijk naar Internetzoekmachines, kijk naar grote internationale vendors zoals Dialog, Factiva e.d. Wel eens gehoord van een Arabische equivalent van Google? Of een Chinese Lexis-Nexis?

Op het gebied van Internetzoekmachines (moet dat eigenlijk nog in het meervoud geschreven worden?) heeft Google in de meeste Europese landen een marktaandeel van meer dan zeventig procent. Veel serieuze concurrenten zijn er niet, of het moet Yahoo.com zijn met een marktaandeel dicht tegen de twintig procent.

En toen werd het nog wat leuker, want in de al jaren durende strijd van Microsoft om ook een plaatsje op de zoekmachinemarkt te veroveren - zo vaak hopeloos mislukt met eerst MSN Search, toen Microsoft Live, toen een mislukte poging om Yahoo over te nemen, toen Bing dat nog steeds in beta is - is onlangs bekend geworden dat Yahoo heeft besloten haar zoektechnologie te verkopen aan Microsoft. Voortaan zal bij zoekacties bij Yahoo gebruik gemaakt worden van Bing. Wanneer dit zijn beslag zal krijgen is nog onduidelijk, maar het lijkt erop dat de zoekmachinemarkt weer iets kleiner is geworden.■

